

การทุจริตคอร์รัปชันกับสังคมไทย

Corruption with Thai society

สัมฤทธิ์ น่วมศิริ *

กิตติวัฒน์ จำเริญลัตย์ **

กฤษฎา มณีชัย ***

อภิวัฒน์ พลสยาม ****

พีระ พันธุ์งาม *****

บทคัดย่อ

นับเป็นความท้าทายของสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่งกับการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น แต่ก็ยังเหมือนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรยิ่งเห็นหน้ายิ่งปรากฏ อะไรที่เป็นสาเหตุของการคอร์รัปชัน มูลเหตุที่มันเอื้อให้มีการคอร์รัปชันมันคืออะไร มาจากไหนและมันเติบโตอย่างไร จะแก้ไขได้หรือไม่อย่างไรที่จะทำให้สังคมไทยปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่ในการบริหารประเทศจะสามารถนำพาประเทศชาติให้ก้าวล่วงผ่านคำว่าทุจริตคอร์รัปชันให้ได้ ถึงแม้ว่าในระยะทศวรรษเบื้องหน้าเราอาจจะไม่สามารถทำให้การทุจริตคอร์รัปชัน โปร่งใสหมดไปจากจิตสำนึกของคนไทย และจากประเทศไทยได้อย่างสะอาดหมดจดได้ แต่หากประชาชนคนในชาติ ร่วมแรงร่วมมือ

ร่วมใจกันไม่โกง ไม่คอร์รัปชัน ไม่ขโมย ไม่ทุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนส่วนรวม ทำงานในหน้าที่ของตนซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีการทุจริตคอร์รัปชันน้อยที่สุด

คำสำคัญ: การทุจริตคอร์รัปชัน; สังคมไทย

Abstract

It is a challenge for the people in the country to make Thai society free from corruption, especially those responsible for the administration of the country can lead the country through the word of "Corruption" even

* อาจารย์ประจำ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

** อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

*** อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

**** อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

***** อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

in the decades ahead we may, it's can't make corrupt corruption transparent from the consciousness of the Thai people cleanly. But if the people in the nation. Do not cheat, don't corruption, don't corrupt, don't persecute others, don't bully the collective and work on their duties. The author believes the Thailand as a country of smallest corruption is in the first place, of course.

Keyword: Corruption; Thai society

บทนำ

หากจะพูดถึงการทุจริตและคอร์รัปชันถ้าไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น วิธีที่ได้ผลดีที่สุดก็คือการป้องกัน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้นำหรือหัวหน้างานซึ่งมีหน้าที่ จะต้องเข้าใจในวิธีการรวมถึงไม่มีพฤติกรรมในทางที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงนั้นด้วย ซึ่งผู้นำหรือหัวหน้างานที่เป็นผู้บริหารในองค์กรนั้น จะเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการใช้หลักของคุณธรรมและจริยธรรมความหมายของคำว่า “คุณธรรม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า “คุณธรรม” ว่า “สภาพคุณงามความดี” ซึ่งการวินิจฉัยว่าบุคคลใดมีคุณธรรมดีเด่นมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากและเป็นนามธรรม อย่างไรก็ตาม อาจสามารถพิจารณาได้จากอุปนิสัยการดำรงตน ความรับผิดชอบและความถูกต้อง เป็นต้น ส่วนความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ตามพจนานุกรมฉบับข้างต้น ให้ความหมายไว้ว่า “ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรมและกฎศีลธรรม” ดังนั้น เมื่อนำความหมายข้างต้นมารวมกัน ผู้บริหารหรือผู้นาย่อมนำมาเป็นหลักใช้ในการทำงานในสภาพของสังคมไทยเพื่อเป็นแบบอย่างได้

เพลโต นักปรัชญาสมัยกรีก ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำมี 2 ประเภท คือ ผู้นำที่มีอำนาจ และ ผู้นำที่มีเงินตรา ความมั่งคั่ง ตัวอย่างของค่านิยมที่ถูกปลูกฝังให้แก่คนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพของยุโรปและประเทศไทย โดยสิ่งที่ถูกปลูกฝังแก่ลูกหลานในแถบยุโรปก็คือ “Integrity” ซึ่งหมายถึงความมีศีลธรรม ความซื่อสัตย์ แต่ความหมายในที่นี้รวมความหมายของความหนักแน่น ความน่าเชื่อถือ ความยึดมั่นในหลักการและความถูกต้อง ซึ่งรวมเป็น “การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม” ด้วย (อาจารย์ ดร.ธานินทร์ กรยวิเชียร) แต่ในสังคมไทยเรามีการสั่งสอนไว้ว่า “ลูกเอ๋ย ขอให้ลูกตั้งอกตั้งใจเรียนให้ดีนะ ต่อไปจะได้เป็นใหญ่เป็นโต เป็นเจ้าคนนายคน มีอำนาจวาสนา มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ มีแต่ความมั่งมีศรีสุข แล้วลูกจะได้เป็นที่พึ่งพาของพ่อแม่พี่น้องและลูกหลานของเราต่อไป” คำสอนของสังคมไทย แสดงว่าดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดจะต้องมีบุญมีวาสนา การสั่งสอนดังกล่าวนี้มีความแฝงไว้ด้วยความต้องการหรือไม่อย่างไรก็ตาม ความถูกต้องและความไม่ถูกต้อง มิได้ขึ้นอยู่กับคนหมู่มากหรือคนกลุ่มน้อยแต่อย่างใด โดยอาจารย์ สังเวียน อินทวิชัยเคยกล่าวไว้ว่า “สิ่งที่ถูกก็คือสิ่งที่ถูก แม้จะไม่มีใครทำมัน สิ่งที่ดีก็คือสิ่งที่ดี แม้ทุกคนจะทำมัน”

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2549) ได้เรียบเรียงความหมายของคอร์รัปชันตามแนวคิดของเดวิด โรเซนบลูม และเดอโบราห์โกลด์แมน (David Rosenbloom and Deborah Goldman) ว่าการคอร์รัปชัน เป็นการทรยศต่อความไว้วางใจสาธารณะ เพราะว่าเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว การคอร์รัปชันในภาครัฐมีอยู่ทั่วโลกและเป็นตัวจำกัดความสามารถของระบบบริหารในหลายประเทศ การคอร์รัปชันโดยวิธีติดสินบนและใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งเป็นแบบแผนที่ทำกันทั่วไปและเป็นที่รู้กันว่าเป็นรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการทำงานให้คอร์รัปชันในความหมายขององค์การสหประชาชาตินั้นไม่ใช่แค่

พฤติกรรม แต่เป็นปรากฏการณ์ (phenomenon) ในทางสังคม การเมืองและเศรษฐศาสตร์ที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก (UNODC, 2009) นอกจากนี้ องค์การระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส Transparency International (TI) ให้นิยามคำว่า คอร์รัปชันคือ การใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิด (abuse of entrusted power) เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลซึ่งใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนสภาประชาคมยุโรปได้ให้คำจำกัดความคอร์รัปชันหมายถึง การใช้อำนาจสาธารณะที่มีขอบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนหรือการให้สินบนและความประพฤติทั้งหลายของบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบในภาครัฐหรือเอกชน ประพฤติที่ฝ่าฝืนหน้าที่ของตน โดยไม่สมควรกับตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะเจ้าพนักงานแห่งรัฐ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเอกชน ตัวแทนหรือฐานะความสัมพันธ์อื่น ๆ โดยมุ่งประสงค์ให้ได้รับประโยชน์ใด ๆ โดยมีขอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น(จูน่านทร์ วรณโกวิท, 2554)

กล่าวโดยสรุป “คอร์รัปชัน” เป็นการกระทำที่มีการใช้อำนาจหรือการให้สินบนที่อาจจะผิดหรือไม่ผิดกฎหมายก็ได้แต่มีเจตนาให้ได้รับประโยชน์อันไม่สมควรจะได้และคอร์รัปชันนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยการคอร์รัปชันในภาคเอกชนอาจหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจหรือตำแหน่งที่ได้มาจากผู้ถือหุ้นในการดำเนินงานของบริษัทเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน

ในการจัดอันดับของประเทศคอร์รัปชันโลกที่มีการประเมินทุกปีโดย เว็บไซต์transparency.org โดยปี 2010 ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 78 จาก 176 ประเทศ โดยหมายความว่า อันดับ 1 มีการคอร์รัปชันน้อยที่สุดและโปร่งใสที่สุด ต่อมาปี 2011 ประเทศไทยถูกจัดอันดับให้แย่ลงมาเป็นอันดับที่ 80 ตกลงมา 2 อันดับ และในปี 2012 ประเทศไทยตกลงมา

อีก 8 อันดับจากปีก่อน กลายเป็นอันดับที่ 88 ในการให้คะแนนความโปร่งใสจาก 100 คะแนน ประเทศไทยได้ 37 คะแนน มาตรฐานคะแนนและวิธีการตรวจสอบ จัดมาตรฐานมาจาก GATEWAY Corruption assessment toolbox ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จัดทำฐานข้อมูลที่ทั่วโลกยอมรับกันอย่างแพร่หลายและมีมาตรฐานสากล โดยอันดับที่ตกลงของ Corruption perception Index อาจเป็นเพียงความรู้สึกของคนกลุ่มหนึ่งที่มีต่อประเทศว่า ยังคงมีคอร์รัปชันอยู่มาก

ทั้งนี้จากการสำรวจของ transparency.org พบว่า 23% ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องในการคอร์รัปชันหรือให้สินบน ในระหว่างปี 2012 หรือประมาณ 1 คนจาก 4 คน ต้องเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ การสำรวจความรู้สึกของประชาชนว่า รัฐบาลได้ต่อต้านคอร์รัปชันอย่างจริงจังแล้วหรือยัง ซึ่งมีเพียงประชาชนจำนวน 22% เท่านั้นที่รู้สึกที่ รัฐบาลได้ทำเช่นนั้นแล้ว ส่วนอีก 47% ไม่รู้สึกถึงการต่อต้านด้านคอร์รัปชันนี้ สะท้อนให้เห็นว่า การรณรงค์ทางสังคมต่าง ๆ ก็ยังไม่สามารถสร้างความรู้สึกหรือปลูกฝังคนในสังคมให้ต่อต้านการคอร์รัปชันเป็นไปในทางปฏิบัติ ได้อย่างสมบูรณ์ในการสำรวจมีการแสดงถึงแต่ละส่วนของสังคมที่มีการทุจริตสูงแต่ต่ำ โดยให้ค่าที่มีการทำทุจริตสูงเท่ากับ 5 และน้อยที่สุดเท่า 1 โดยมีการแบ่งทั้งหมดเป็นหลาย ๆ หมวดย่อยตามแต่ละสังคมซึ่งมีมากกว่าสิบหมวด โดยจากค่าสถิติของแต่ละหมวดใน เว็บไซต์ transparency.org จะเห็นว่า 5 กลุ่มอาชีพที่มีการทำคอร์รัปชันหรือทุจริตจากเสียงของสังคมไทย ก็คือข้าราชการ ตำรวจนักการเมือง ทหาร รัฐสภาและผู้ร่างกฎหมาย

รัฐบาลไทย คสช. ยุคไทยแลนด์ 4.0 ปัจจุบันพยายามที่จะสลัดหรือขยับเขยื้อนลำดับให้นานาอารยประเทศเขายอมรับ จึงได้ผุดโครงการต่าง ๆ ขึ้นมากมาย ดูเหมือนจะเอาจริงจังไม่เป็นไฟไหม้ฟางเหมือนอย่างที่ผ่านมา แต่ก็ยังเหมือนไม่ประสบผลสำเร็จ

เท่าที่ควร ยิ่งเดินหน้ายิ่งปรากฏปัญหาคอรัปชันมากมาย อะไรที่เป็นสาเหตุของการคอรัปชัน มูลเหตุที่มันเอื้อให้มีการคอรัปชันมันคืออะไร มาจากไหน และมันเติบโตอย่างไร จะแก้ไขได้หรือไม่อย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับการคอรัปชัน (สภาพการปลุกฝังในสังคมครอบครัวไทยเป็นตัวกำหนดความคิด)

ในสังคมไทยปัจจุบันเรามักจะได้ยินคำว่า คอรัปชันมีอยู่เกลื่อนกลาด จนเหมือนจะเคยชินไปแล้ว และไม่ให้ความสำคัญกับผลที่จะตามมาอีกเท่าไร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสังคมไทยเราผูกพันอยู่กับระบบอุปถัมภ์ เจ้าขุนมูลนาย ถ้าจะวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งถึงแก่นคงจะมีการแตกสาขา ความผูกพันที่เป็นต้นเหตุ นั้นมีมากมาย ถึงสาเหตุของการคอรัปชันแนวคิดที่พบว่าเกิดขึ้นบ่อยจนเป็นกิจกรรมปกติได้ จากรากฐานของชีวิตสังคมไทย ด้วยวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีนิยมของชนชาติตะวันออก ที่ปลุกฝังสืบทอดกันมา ตลอดจนเค้าโครงแห่งสายสัมพันธ์กันสืบมา ในอดีต การแพร่และขยายชนเผ่าของตนเอง การยึดครองพื้นที่ ที่เป็นรากฐานและปัจจัย จนมาถึงยุคปัจจุบัน ครอบครัวแบบสังคมไทย การปลุกฝังในเรื่องวัฒนธรรม คำสอนของพ่อแม่บรรพบุรุษที่ให้อภัย เชื่อฟัง และรักครอบครัว การตอบแทนบุญคุณ ลำน้ำบุญคุณ ของบิดามารดาพี่น้อง วงศ์วาน ผู้ใหญ่ที่ช่วยเหลืออาจจะด้วยการเลี้ยงอุปการะจนเติบโต หรือช่วยเหลือยามทุกข์ยาก สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของการที่จะตัดสินใจนำไปสู่การเกื้อกูล ช่วยเหลือ หรือกระทำการสิ่งทั้งถูกและผิด หรือเพื่อให้ตนเอง พี่น้องครอบครัว ได้ประสบความสำเร็จ เป็นไปได้ในสิ่งที่ต้องการซึ่งสังคมไทยได้ซึมซับสิ่งเหล่านี้

มาแต่อดีต แม้ปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกจะเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลมากขึ้น แต่รากเหง้าเหล่านี้ยังไม่จางหายไปจากสังคมไทยเมื่อสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องให้ดำรงชีพเพื่อความอยู่รอด พฤติกรรม

จึงเป็นตัวกำหนดให้ต้องดำรงอยู่ได้ในสังคมทั่วไปอะไรที่จะเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมบุคคลให้มีลักษณะพึงประสงค์ คำพูดที่ว่า “คุณธรรม จริยธรรม” ต้องเป็นตัวกำหนดให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่คิดว่าถูกต้อง เหมาะสม ตามทำนองคลองธรรม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคนไทย เป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งส่งผลไปถึงการดำรงชีวิตในแต่ละวัน ตลอดจนใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างอาชีพ ทหารายได้ เลี้ยงดูตนเอง ครอบครัว อย่างซื่อสัตย์สุจริต

สำหรับประเทศไทย ปัญหาคอรัปชันเกิดขึ้นในสังคมไทยมาช้านานและมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ และพบปัญหาดังกล่าวเกือบทุกภาคส่วน ถึงแม้รัฐบาลมีความพยายามป้องกันและแก้ไขมาโดยตลอด แต่ดูเหมือนว่าปัญหาการคอรัปชันก็ไม่ได้ถูกแก้ไขได้เท่าใดนักเนื่องจากการรายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยในอดีต ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 จนถึงปี พ.ศ. 2554 พบว่า ค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันยังอยู่ในระดับต่ำนั้นคืออยู่ที่ระดับ 32 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน มาโดยตลอด ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดที่สามารถสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาคอรัปชันในระดับที่สูงและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ซึ่งน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง และทำให้เห็นถึงการดำเนินงานในการต่อต้านการคอรัปชันของประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนั้น ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีความพยายามในการกำหนดและใช้มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการคอรัปชันอยู่อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังนั้น รัฐบาลควรจัดให้ปัญหาการคอรัปชันนั้นเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกัน

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมามาประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การเตรียมความพร้อมในหลายด้านที่จะเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้ยังขาดการสนใจใส่ใจเท่าที่ควรต้องได้รับการแก้ไขโดยเร็วเพื่อการแข่งขันในอนาคตข้างหน้า

ในภาพรวมแล้วประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่จำนวน 8 ประเทศ มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของโลก ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียนจะต้องร่วมมือ และใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดที่จะมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว มิเช่นนั้นการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคตคงไม่ประสบผลสำเร็จเหมือนกลุ่มสหภาพยุโรปและยุโรปตะวันตกที่มีค่าเฉลี่ยดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันอยู่ในระดับที่สูง โดยสรุปประเทศไทยยังมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอยู่มาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ซึ่งเป็นสถาบันจัดอันดับของโลกได้ประกาศลำดับประเทศที่มีการคอร์รัปชันมากที่สุดเรียงลงมา และประเทศไทยของเราในปี 2559 ถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ 101 ลดจากอันดับที่ 76 ในปี 2558 ซึ่งจะนับว่าน่าภาคภูมิใจหรืออดสูใจกันแน่ก็ไม่รู้ การจัดอันดับ CPI ของ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ เป็นการรวบรวมข้อมูลจาก ดัชนีชี้วัด 13 ดัชนี มาคิดรวมกัน แต่ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยมีเพียง 8 ดัชนีและในปีที่ผ่านมาดัชนีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญมีอยู่ 4 ดัชนี โดยดัชนีที่ดีขึ้นมี 2 ดัชนี คือ 1) ดัชนี IMD World Competitiveness Yearbook 2016 วัดภาพลักษณ์เกี่ยวกับการติดสินบนและการคอร์รัปชัน คะแนนดีขึ้นจาก 38 คะแนน คะแนนเป็น 44 คะแนน และ 2) ดัชนี World Justice Project Rule of Law Index 2016 วัดภาพลักษณ์เกี่ยวกับการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของรัฐในการหาประโยชน์ส่วนตน คะแนนดีขึ้นจาก 26 คะแนน เป็น 37 คะแนนดัชนีที่แย่ลงมี 2 ดัชนี คือ 1) ดัชนี Political and Economic Risk Consultancy 2016 วัดภาพลักษณ์เกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศ ได้คะแนนลดลงจาก 42 คะแนนเหลือ 38 คะแนน และ 2) ดัชนี World Economic Forum Executive Opinion Survey 2016 สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจ่ายสินบนในเรื่องส่งออกและนำเข้า

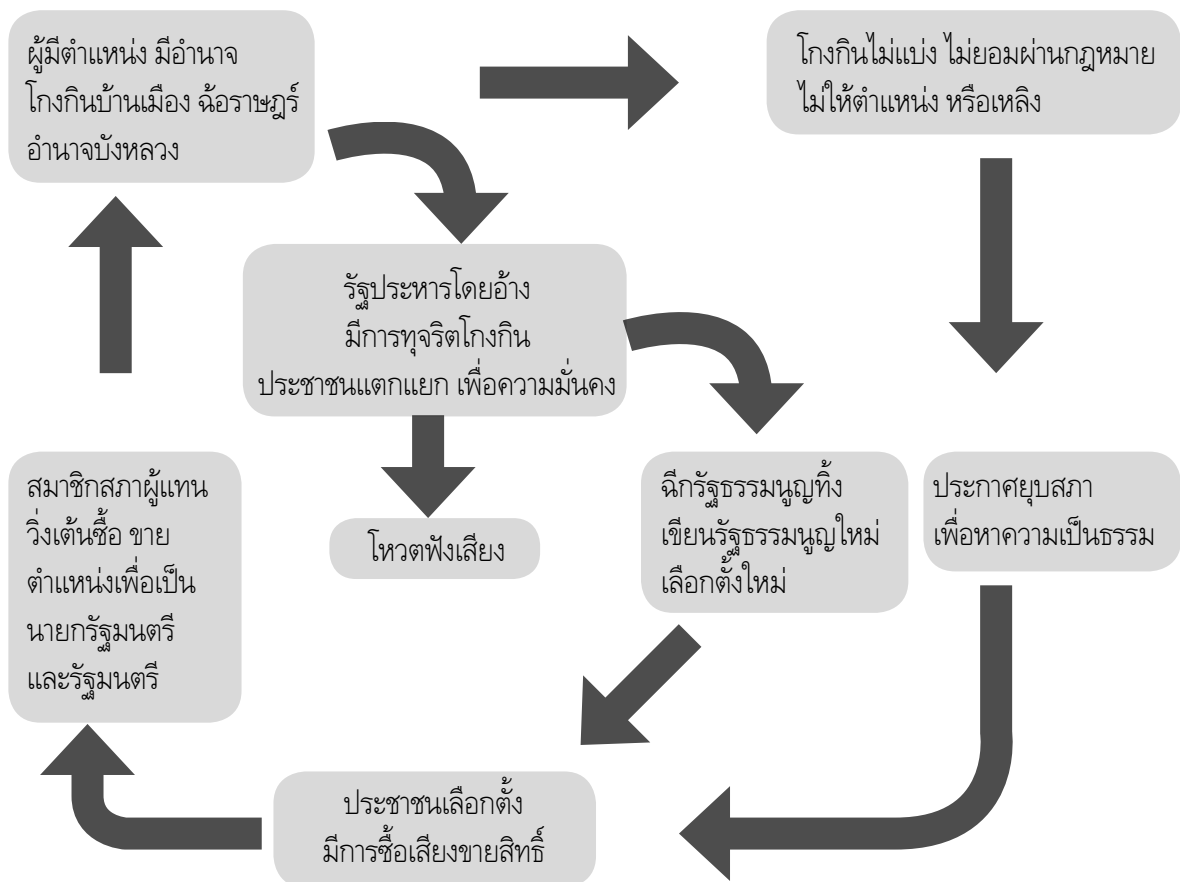
สาธารณูปโภค ภาษี การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คำตัดสินคดีของศาล รวมไปถึง การยกย่าย้ายถ่ายเทเงินจากภาครัฐไปสู่เอกชน ได้คะแนนลดลงจาก 43 คะแนน เหลือ 37 คะแนนเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาช้านานจนฝังรากลึกและพบเกือบทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทย เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2549)

เมื่อปัญหาดังกล่าวผูกพันอยู่กับสังคมไทย จึงส่งผลให้คนไทยบางส่วนมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติและยอมรับได้ โดยมักจะใช้แนวคิดที่ว่าผู้มีอำนาจก็มักจะโกงกันทุกฝ่ายดังนั้นหากใครโกงแล้วทำงานเก่งก็ถือว่าพอรับได้ จึงทำให้คนยินยอมที่จะเสียเงินเพื่อซื้อความสะดวก สิทธิพิเศษหรือตัดความรำคาญ แม้กระทั่งเกิดความคิดสีเทาประเภทกินตามน้ำ เข้าเมืองตาหลิ่วก็หลิ่วตาตามตัวเล็กกินไก่ตัวใหญ่กินช้าง หรือคนโกงแต่เก่งดีกว่าคนซื่อที่ทำงานไม่เป็น ซึ่งการกระทำและความคิดเหล่านี้ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมคอร์รัปชันเกือบจะสมบูรณ์และจากผลการวิจัยพบว่าในแต่ละปีพ่อค้าและนักธุรกิจกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ต้องสูญเสียเงินให้กับการคอร์รัปชันเป็นจำนวนสูงถึงเกือบ 3 แสนล้านบาท ซึ่งเงินจำนวนนี้หากไม่ไปตกอยู่ในกระเป๋ของคนเพียงไม่กี่คนย่อมสามารถถ่านวยประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ของประเทศได้ (ประภัสสร เสวิกุล, 2554) ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าที่เป็นจริงทำให้ประชาชนต้องได้รับบริการสาธารณะที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งยังทำให้ต้นทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยที่มักจะมีการใช้อำนาจโดยมิชอบ และมักมีการเรียกผลประโยชน์จากนักลงทุน เพื่อแลกกับการอนุญาตให้เอกชนดำเนินการในกิจการที่รัฐจะต้องดำเนินการ ซึ่งรัฐเองก็ไม่สามารถตรวจสอบการกระทำดังกล่าวได้ (สังคิต พิริยรังสรรค์และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2536)

แนวคิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน (สภาพทางการเมืองไทยเป็นตัวกำหนดบทบาทด้านเศรษฐกิจสังคม)

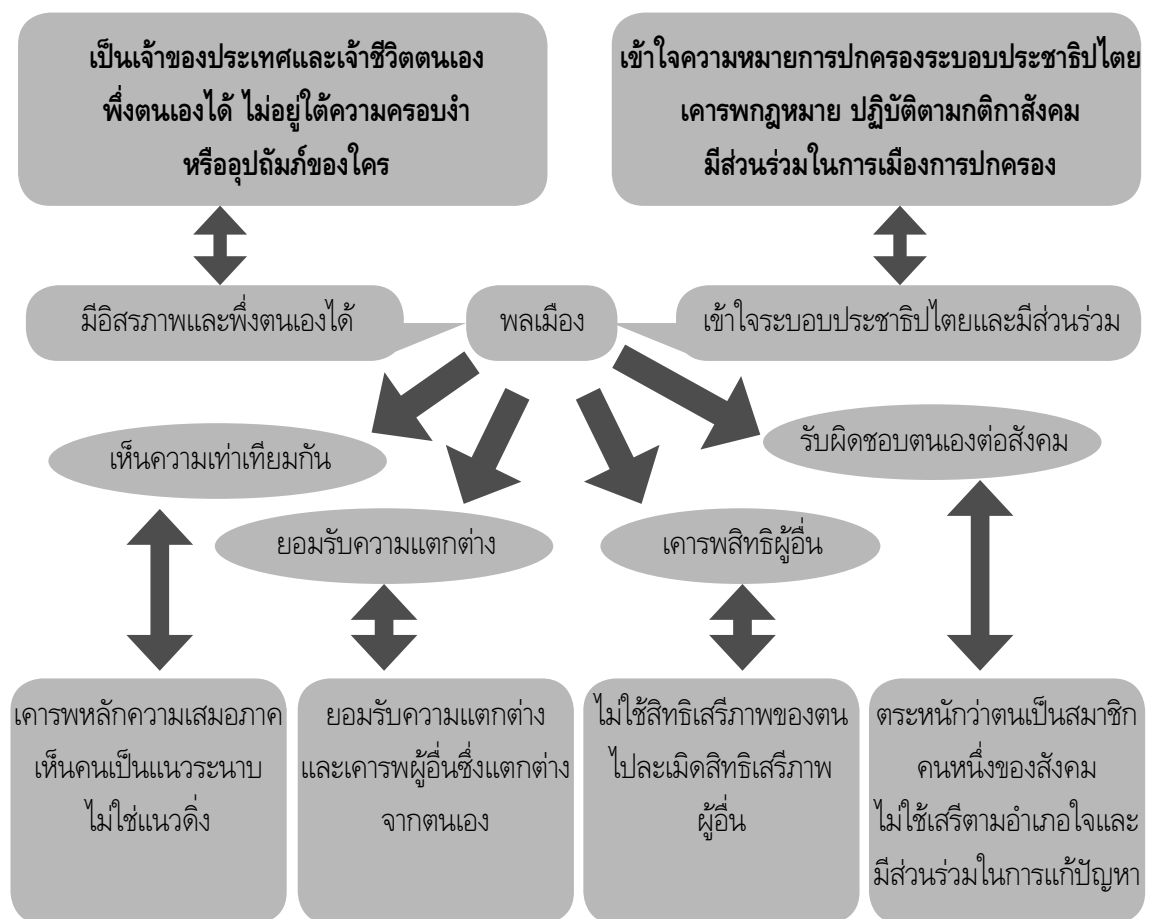
วงจรอุบาทว์ (Vicious Cycle) อาจใช้เป็นคำศัพท์ทางการเมืองการปกครองประเทศของประเทศไทย โดยมุมคิดของผู้นำประเทศหรือผู้มีอำนาจในการออกกฎหมายมองว่า ถ้ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ย่อมเป็นผลมาจากการซื้อเสียง ขायสิทธิ์ เมื่อเข้ามาปกครองประเทศก็มีแนวโน้มที่จะโกงกิน และคอร์รัปชันเพื่อประโยชน์ส่วนตัว พวกพ้อง ก่อให้เกิดการโกงกินขณะเป็นรัฐบาล ขาดธรรมาภิบาลที่ดี มีความ

แตกแยกของคนในชาติ จนกระทั่งหมดสมัยที่เป็นรัฐบาล ต่อเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ ก็มีแนวโน้มที่จะได้รัฐบาลหรือนักการเมืองเดิม ๆ ที่ได้รับมาจากการเลือกตั้งที่ซื้อเสียง ขायสิทธิ์ พรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่สามารถเข้ามาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศได้ เป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ ไปในอดีตย้อนหลังไปประมาณ ทศวรรษ สังคมไทยมีแนวโน้มและความคาดหวังว่าจะไม่มีการทำ “รัฐประหาร” หรือ “ปฏิวัติ” เพราะในระยะเวลาที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหาโดยวิถีประชาธิปไตย จะทำให้การเมืองก้าวสู่การพัฒนาจากที่วนเวียนมาเกินครึ่งศตวรรษ

อธิบายความจากภาพ คือ พอมีการเลือกตั้ง ก็จะมีการซื้อเสียงขายสิทธิ์ พอได้อำนาจก็วังแต่นและ โกงกินบ้านเมือง พอโกงกินไม่แบ่งไม่ถูกใจ เหลิงอำนาจ กิยุบสภา แล้วประกาศเลือกตั้งใหม่ ตามวงจรการเมือง ปกติหากมีการรัฐประหารผู้ยึดอำนาจก็มักจะกล่าวหาว่า รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีการโกงกินขาดธรรมาภิบาล ที่ดี ประชาชนแตกแยก แต่สุดท้ายก็โกงกินเสียเอง เล่นพรรคเล่นพวกเสียเอง ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ยกเลิก รัฐธรรมนูญเก่า บรรจुर่างกฎหมายเขียนแผน ยุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งหวังทางความคิดว่าภายใต้ภาคหน้า ต้องเป็นอย่างที่คิดในวันนี้ซึ่งคำถามที่เกิดขึ้นก็คือว่าการ แก้ไขปัญหาลักษณะอย่างนี้ถูกทิศถูกทางหรือไม่ ทำได้จริง

หรือ ควรจะเริ่มต้นจากตรงไหนดีคำตอบก็คือ ในสังคม ไทยสามารถใช้ได้เป็นบางอย่างและภายใต้ระยะเวลา หนึ่งไม่นาน สำหรับแนวทางการแก้ไข ควรเริ่มจาก “คน” (ประชาชน) ในประเทศควรได้รับการศึกษาที่ดีพอ เหมาะสมและเพียงพอ การปลูกฝังความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ในสังคมของชนในชาติ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยยึดถือและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา โดยไม่บิดเบือน แปรเปลี่ยนมั่วร้ายเพื่อผลประโยชน์ ในทางที่ผิดแล้ว เชื่อได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นใน สังคมย่อมมีการพัฒนาในทางที่ดีการปฏิวัติรัฐประหาร จะไม่สามารถยกมาเป็นข้ออ้างได้อย่างแน่นอน

ภาพที่ 2 ภาพแสดงหน้าที่สิทธิของพลเมืองที่ดี

การเข้ามาเป็นรัฐบาลโดยการเลือกตั้ง แล้ว
เข้ามาถอนทุนคืน 3 ทางด้วยกัน คือ

1. ถอนทุนคืนตัวเอง
2. ถอนทุนคืนนายทุนที่สนับสนุนรัฐบาล
3. ถอนทุนคืนเพื่อทำทุนในสมัยหน้า เป็นการ
สืบทอด รักษาอำนาจไว้ต่อเนื่อง

การเมืองไทยจะอยู่ควบคู่กับวงจรอุบาทว์ที่มี
การทุจริตจากวงจรหนึ่งไปสู่อีกวงจรหนึ่ง คือเมื่อมีการ
ทุจริตคอร์รัปชันมาก ๆ ก็เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร เช่น
การปฏิวัติเมื่อปี พ.ศ. 2539 และการยึดอำนาจของ

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในปี
2557 เหตุผลในการปฏิวัติรัฐประหารคือ นักการเมือง
ทุจริต รัฐบาลคอร์รัปชัน มีการแตกแยกของประชาชนใน
บ้านเมืองการดำเนินการทางการเมืองเพื่อนำนักการเมือง
เมืองติดคุกมีน้อยมาก มีการพูดถึงการปฏิรูป การสร้าง
ความปรองดอง ดังนั้นควรมีการ “ปฏิรูปประเทศไทย”
ครั้งใหญ่และต้องจริงจัง ทำให้ได้ตามที่คณะรักษาความ
สงบแห่งชาติ ที่ยึดอำนาจจากรัฐบาลที่แล้วให้สัญญากับ
ประชาชนให้ได้ เพราะการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของ
นักการเมืองหรือข้าราชการประจำล้วนเป็นสาเหตุใหญ่
ของการทุจริต คอร์รัปชัน การถอนทุนคืน ตามวงจรที่
เรียกว่า “งูกินหาง” โครงสร้างการทุจริตคอร์รัปชันมีองค์
ประกอบการสมยอม 3 ฝ่าย

1. ฝ่ายเสนอ (พ่อค้าหรือผู้ต้องการ
ผลประโยชน์)
2. ฝ่ายสนอง (ฝ่ายนักการเมืองหรือผู้บริหาร
ที่กำหนดนโยบายให้ฝ่ายดำเนินการปฏิบัติ)
3. ฝ่ายดำเนินการ (ข้าราชการประจำหรือ
เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติ)

การแก้ปัญหาต้องตัดต้นตอ หากไม่มีผู้เสนอ
ผู้สนองก็จะไม่สามารถสนองตอบได้ ฝ่ายดำเนินการก็จะ
ฝอลงเนื่องจากไม่กล้าที่จะกระทำการที่ขัดหรือผิดต่อ
ระเบียบกฎเกณฑ์ดังนั้นจึงพอสรุปปัญหาหลักของการ
ทุจริต คอร์รัปชันในสังคมไทย ได้ดังนี้ 1) การแสวงหา

มูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น การผูกขาด การให้สัมปทาน
การเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมาย2) การฉกฉวย
ทรัพยากรของชาติ ของรัฐ มาเป็นของตนเองหรือเกื้อกูล
เครือญาติ3) การใช้อิทธิพลทางการเมืองหาผลประโยชน์
จากแหล่งทรัพยากรของชาติ 4) การปกปิดการบริหาร
งานราชการที่ไม่ถูกต้อง ไม่โปร่งใสไม่เป็นธรรม 5) การ
ใช้นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ ในการบริหาร
งานอย่างมือคดและลำเอียง 6) การมีผลประโยชน์ทับ
ซ้อน กระทำหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม 7) การใช้
อิทธิพลทางตำแหน่งหน้าที่ในทางการค้า เพื่อผล
ประโยชน์ต่างตอบแทน 8) การละเว้น ไม่ปฏิบัติตาม
อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ 9) การให้และการรับ เพื่อ
แลกเปลี่ยนการช่วยเหลือเพื่อให้หรือรับซึ่งประโยชน์ต่อ
ตนเองหรือพวกพ้อง และ 10) การใช้อำนาจหน้าที่
ที่เกี่ยวข้องไปในทางทุจริต ผิดกฎหมาย ของเจ้าหน้าที่
ผู้มีอำนาจดำเนินการ

ผลเสียหายที่เกิดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

1. ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสังคม การ
ทุจริตคอร์รัปชันทำให้สังคมไม่เจริญเติบโตและพัฒนา
เท่าที่ควร เนื่องจากมีการจัดสรรการใช้งบประมาณและ
ทรัพยากรในโครงการต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตของประชากรอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้
หากพิจารณาในเรื่องของความช่วยเหลือจากต่าง
ประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่า การทุจริตคอร์รัปชันทำให้ต่าง
ประเทศหรือองค์กรจากต่างประเทศไม่กล้าหรือลังเลใจ
ที่จะให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเกรงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในประเทศนั้นจะนำเงินช่วยเหลือไปใช้ประโยชน์ส่วนตน
ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือนั้นสูญเปล่าและไม่เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ของผู้ให้

2. ความเสียหายที่เกิดขึ้นในแง่ของการ
บริหารงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ โดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การทุจริต
คอร์รัปชันทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ

ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาไม่เคารพกฎหมายและ
ถืออำนาจและเงินเป็นใหญ่

3. ความเสียหายในทางเศรษฐกิจ ปกติการ
ทุจริตคอร์รัปชันมักจะกระทำในรูปแบบการให้สินบนแก่
เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ได้รับการผูกขาดในการผลิต
สินค้าและบริการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางการ
ค้าอย่างเสรีและเป็นธรรมอย่างมาก ทำให้นักลงทุนทั้ง
จากในประเทศและต่างประเทศไม่อยากมาลงทุนทำ
ธุรกิจในประเทศที่มีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้ยังส่ง
ผลกระทบต่อให้สังคมได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ
ราคาสูงเกินความเป็นจริง เนื่องจากได้มีการจ่ายเงิน
สินบนและเงินค่าเจรจาในการดำเนินธุรกิจให้กับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะถูกนำไปรวมเป็นต้นทุนในการ
ผลิตสินค้าและบริการเสมอ ในสภาวะเช่นนี้ทำให้เกิด
ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางการเงิน
และความสามารถในการแข่งขันของประเทศรัฐสภา

4. ความเสียหายทางการเมือง ทุจริต
คอร์รัปชันทำให้ประเทศไม่เจริญก้าวหน้าและไม่มี
เสถียรภาพ การทุจริตเลือกตั้งทำให้ได้นักการเมืองที่
ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเข้ามาบริหาร
ประเทศและมีโอกาสที่จะเข้ามาแสวงหาประโยชน์จาก
การใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อถอนทุนคืนจากการซื้อเสียง
และในบางกรณีนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันอาจ
สนับสนุนให้มีการประกาศใช้กฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อ
ผลประโยชน์ของตนหรือของพวกพ้อง ซึ่งส่งผลกระทบ
อย่างร้ายแรงต่อการบริหารและการปกครองประเทศ
โดยรวม จะเห็นได้ว่า การทุจริตส่งผลกระทบต่อ
พัฒนาต่าง ๆ ของประเทศอย่างมาก

บาร์คัตตี อูรธรรณโณ (2551) สรุปไว้ว่าการ
ทุจริตคอร์รัปชันเป็นรากเหง้าแห่งปัญหาทั้งปวง ดังนั้น
การเข้าใจปัจจัยหรือสาเหตุการเกิดคอร์รัปชันที่ถูกต้อง
และครบถ้วนจะนำไปสู่การป้องกันและการแก้ไขปัญหา
คอร์รัปชัน จากการศึกษาวิจัยและบทความต่าง ๆ พบว่า
มีปัจจัยจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับปัญหาคอร์รัปชัน

กล่าวคือการเกิดคอร์รัปชันสัมพันธ์กับปัจจัยของสังคม
หลายประการ ระบบการปกครอง ศาสนา เชื้อชาติ
ชนชั้น ขนาดเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม
ทางการเมืองและเพศ

บทสรุป

นับเป็นความท้าทายของคนในชาติเป็นอย่าง
ยิ่ง ที่จะทำให้สังคมไทยปราศจากการทุจริต คอร์รัปชัน
โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่ในการบริหารประเทศจะสามารถ
นำพาประเทศชาติให้ก้าวล่วงผ่านคำว่า ทุจริต คอร์รัปชัน
ให้ได้ถึงแม้ว่าในระยะทศวรรษเบื้องหน้าเราอาจจะ
ไม่สามารถทำให้การคอร์รัปชัน ทุจริต ไปร่องใสมดไปจาก
จิตสำนึกของคนไทย จากประเทศไทยได้อย่างสะอาด
หมดจดได้ แต่หากประชาชนคนในชาติ ร่วมแรงร่วมมือ
ร่วมใจกัน น้อมนำแนวพระราชดำรัสของ พระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
รัชกาลที่9 “ความซื่อสัตย์สุจริตนี้ คือไม่โกง คือ
ไม่คอร์รัปชัน คือไม่ขโมย ไม่ทุจริต นี่ก็พูดได้ง่าย ๆ
แต่ ปฏิบัติได้หรือเปล่า เพราะบางอย่างมันไม่ใช่ขโมย
บางอย่างไม่ใช่คอร์รัปชัน บางอย่างไม่ใช่ ทุจริต แต่ว่า
เป็นการทำให้คนอื่นเขาทุจริตได้” และความซื่อสัตย์
สุจริตนั้น ขอวิเคราะห้ศัพท์ว่าความตรงไปตรงมาต่อ
สิ่งทั้งหลายน้อยใหญ่ ส่วนงานของราชการ ส่วนงานของ
ตัวเองเป็นส่วนตัว ทั้งหมดคือความ ซื่อสัตย์สุจริต และ
คำว่าสุจริตนี้ก็มาจากคำว่า การท่องเที่ยวของจิตในทาง
ที่ดี หรือคิดให้ดี คิดให้สุจริต ทั้งฉลาดด้วย ทั้งไม่
เบียดเบียนผู้อื่นหรือการงานของตัวเอง ทั้งไม่เบียดเบียน
ส่วนรวม ด้วย จึงจะเป็นผู้สุจริต” มาประยุกต์ใช้ในชีวิต
ประจำวันและการทำงานในหน้าที่ของชนในชาติทุกเพศ
ทุกหมู่เหล่า ผู้เขียนเชื่อได้ว่าการจัดลำดับขององค์กร
ที่เป็นสากลของโลกคือ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ
(Transparency International) ลำดับ
แห่งการยอมรับต่อประเทศไทยว่าเป็นประเทศที่มีการ
ทุจริต คอร์รัปชันน้อยที่สุดย่อมอยู่ในลำดับต้นๆ แน่หนอน

บรรณานุกรม

- จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์. 2556. **แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย**. กลุ่มงานกฎหมาย 2 สำนักกฎหมายสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2-12.
- ฐานันท์ วรรณโกวิท. 2554. **ประสบการณ์จากการฝึกอบรมเส้นทางคอร์รัปชัน**. ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตอนที่ 2. ข่าวเนติบัณฑิตยสภา, 24(263). 6-10.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. 2510. **กฎหมายกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง**. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนายไฉน รัตโนดม. โรงพิมพ์สำนักนายกรัชมณตรี. กรุงเทพฯ. 2510.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). **ระบบการตรวจสอบทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง**. รายงานการวิจัยเสนอคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คปป.). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ประภัศร เสวีกุล. 2554. **คอร์รัปชัน**. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2556, จาก <http://www.psevikul.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=539310860&Ntype=5>
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. 2549. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์**. บพิธการพิมพ์. 306 หน้า.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. 2554. **คอร์รัปชันธรรมาภิบาล และจริยธรรมในสังคมไทย**. คุณธรรมนำธุรกิจ. 2554.
- สังคิต พิริยรังสรรค์. **ทฤษฎีการคอร์รัปชัน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน. 2549.
- สังคิต พิริยรังสรรค์และผาสุก พงษ์ไพจิตร. **คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย**. ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 2536.
- UNODC. 2009. **Corruption Compendium of international legal instrument on corruption**. United Nations Office on Drugs and Crime, Vienna International Center. www.unodc.org. (Accessed : 22 June 2012)
- United Nations. 1989. **corruption and anti-corruption strategies**. <http://mirror.undp.org/magnet/Docs/efa/corruption/Chapter03.pdf>. Accessed : 22 June 2012)